

ANALÝZA VÝVOJE PŘÍSTUPU K ŘEŠENÍ KRIZE BANK

ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE BANKING RESOLUTION APPROACH

Nada Blahová

ABSTRAKT

Článek analyzuje vývoj postoje k řešení bank, které se dostanou do vážných problémů. Poukazuje na to, že přístup „too big to fail“ se stal v reakci na globální finanční krizi nepřijatelný nejen z morálního hlediska, ale i kvůli vysoké náročnosti na veřejné finanční prostředky. Hledal se postup, který by odklonil čerpání veřejných prostředků na záchranu soukromých subjektů. Při vědomí nezastupitelného postavení bank ve finančním systému i celé ekonomice bylo přistoupeno k nastavení procesů, které pomocí škály citlivých indikátorů dokáží určit systémově významné banky a které také určují možné postupy řešení krize bank od jejich likvidace v krajním případě až po obnovení jejich činnosti za pomoci akcionářů a věřitelů, kteří drží tzv. odepisovatelné závazky.

Klíčová slova: banka, přístup bail-in, přístup bail-out, systémově významná banka, centrální banka, resoluční fond

JEL klasifikace: E58, G21, G28

ABSTRACT

The paper analyses the evolution of attitudes towards the resolution of banks that run into serious problems. It points out that the "too big to fail" approach has become unacceptable in the wake of the global financial crisis, not only from a moral point of view but also because of the high demands on public funds. A course of action was sought that would divert public funds away from bailing out private entities. Recognising the irreplaceable position of banks in the financial system and the economy as a whole, it was decided to set up processes that can identify systemically important banks using a range of sensitive indicators and that also determine possible approaches to resolving bank crises, from liquidation in the last resort to recovery with the help of shareholders and creditors holding 'write-offable liabilities'.

Keywords: bank, bail-in approach, bail-out approach, systemically important bank, central bank, resolution fund

JEL Classification: E58, G21, G28

ÚVOD

Koncept nevyhnutelné finanční nestability, která se skrytě formuje již v období finanční stability, je spojován s Hymanem Minským (1977), který se zabýval finančními krizemi a jejich příčinami v období, kdy toto téma nebylo ve středu pozornosti teoretických ekonomů. Poukazoval na to, že finanční systém umocňuje hospodářský cyklus. Formuloval myšlenky, které v současné době pokládáme za zcela zřejmé, když uváděl, že ekonomické subjekty předpokládají, že budoucnost se bude podobat nedávné minulosti, resp. pokud je pro ekonomiku delší dobu typický růst HDP spolu s nízkou mírou inflace, posiluje to u nich předpoklad přetrvání pozitivního stavu ekonomiky (Dodig a Herr, 2015). Minskyho moment, kterým se označuje finanční krize, podporuje řada významných ekonomů, mimo jiné Paul McCulley (2009), Barberra (2009). Poukazují v podstatě na fakt nepřiměřeného optimismu ve vztahu k riziku v dobách ekonomické prosperity, kdy se jak sektoru firem, tak sektoru domácností jeví obsluha dluhu mimo jiné i díky nízkým úrokovým sazbám jako snadná a kdy banky ve snaze získat potřebné výnosy přijímají vyšší než akceptovatelné riziko. Málo obezřetný postoj jak reálné ekonomiky, tak i finančního systému/bank, ale nakonec díky skryté kumulaci systémového rizika vede (bez zavedení regulačních intervencí) nevyhnutelně k poklesu ekonomického růstu, k růstu míry nezaměstnanosti. Obsluha dluhu se stává obtížnou až neřešitelnou, což se projeví v bilancích bank zhorše-

ním kvality jejich portfolií, potřebou tvorby opravných položek a rezerv. Banky se projeví jako silně procyklicky se chovající tým, že přejdou z postoje optimismu ve vnímání rizika na opačný pól a stanou se silně averzní k riziku, což se manifestuje omezováním emise nových úvěrů s negativním dopadem do reálné ekonomiky. Konečným výsledkem růstu odtrženého od udržitelných základů bývá nákladná sanace bankovního sektoru z veřejných zdrojů, hospodářský pokles a nárůst nezaměstnanosti.

Současné snahy regulace usilují o omezení negativních dopadů tohoto mechanismu na globální i lokální ekonomiku. Stabilní, efektivně fungující bankovní sektor je důležitým atributem efektivního fungování reálné ekonomiky, je prokázán i výše uvedený tzv. feedback effect. Banky mají významné postavení v ekonomice státu. I proto v minulosti docházelo k pomoci vybraným z nich z veřejných zdrojů. Postoj k bankám, které byly ještě v nedávné minulosti příjemci veřejných finančních prostředků, se ale významně proměňuje. Změna v postoji vůči významným bankám na trhu souvisí jednak s akcentováním řízení systémového rizika a zároveň se snahou o odklon veřejných financí států, které čelí nevyrovnaným státním rozpočtům, od pomoci selhávajícím bankám. Jde o jednu z nejdůležitějších změn v oblasti regulace a dohledu bank v reakci na globální finanční krizi. Případná sanace ohrožených bank je v současné době jak v prostoru bankovní unie či Evropské unie (EU), tak i na globální úrovni nastavena optimálně tak, aby bylo možno přijmout řešení, aniž by byly využity veřejné finanční prostředky.

Cílem článku je analyzovat výchozí stav a následné kvalitativní změny v přístupu k řešení problémů bank s akcentem na banky systémově významné, a to jak na globální, tak i lokální úrovni. Zkoumat změny v zapojení veřejných finančních prostředků při případné rekapitalizaci bank. V první kapitole bude vyjádřen ekonomický problém označovaný jako „too big to fail“ a provedena analýza změn směřujících k omezení podpory bank z veřejných prostředků a naopak vygenerování tzv. přístupu bail-in včetně právních a institucionálních konsekvencí. Ne všechny banky měly v minulosti možnost čerpat pomoc z veřejných zdrojů. Proto je jedním z dílčích cílů článku analýza potenciálních kritérií, která mohou s dostatečnou citlivostí oddělit banky, které jsou významné pro stabilní fungování ekonomiky od bank, které toto postavení nemají. Právě následující druhá kapi-

tola se soustředí na analýzu metodologie, která má určovat systémově významné banky na globální a lokální úrovni včetně uplatnění jednotného mechanismu dohledu, který na rozdíl od předešlé praxe, která systémově významné banky zvýhodňovala, vůči nim uplatňuje náročný přístup dohledu. V článku je využita především kvalitativní analýza a kritická deskripce.

1 ZMĚNA POSTUPŮ VŮČI „VELKÝM“ BANKÁM ANEB KRITIKA PŘÍSTUPU „TOO BIG TO FAIL“

Změny v postoji vůči bankám, pro které se vžilo označení „too big to fail“, se významněji začaly iniciovat až v reakci na světovou finanční krizi, a to nejen na úrovni jednotlivých států či v prostoru Evropské unie, ale v globálním měřítku (platforma skupiny G20). Šlo o dlouhodobý neřešený problém, který v principu znamenal pomoc soukromým subjektům z veřejných zdrojů podporující vznik nerovnováh a morální hazard vedoucí u předmětných bank k opakovanému přijímání nadměrného rizika.

V období před světovou finanční krizí i v jejím průběhu, se převážně uplatňoval postup, kdy vlády jednotlivých států poskytovaly pomoc „velkým“ bankám ať již ve formě státních záruk nebo rekapitalizací. Postup, kdy ve veřejném zájmu jsou chráněny zájmy soukromé, je potenciálně konfliktní. Východiska lze nalézt v doporučeních BCBS. Vzhledem k tomu, že Česká republika je členským státem EU, navrhované a aplikované postupy se ve značné míře harmonizují jak mezi státy bankovní unie, tak i mezi státy EU, které stojí mimo bankovní unii, což je ve stati zohledněno. Základní principy ozdravných procesů systémově významných bank mají nejen celoevropský rozměr, ale jsou ve velké míře kompatibilní s globálním vyspělým světem, reprezentovaným skupinou G20 a Radou pro finanční stabilitu (*Financial Stability Board*, FSB). Aktuálním výsledkem snah o maximální harmonizaci zkoumaného problému je evropská směrnice BRRD II (*Bank Recovery and Resolution Directive*), která určila další směřování postupů pro krizové řízení bank (BRRD 2019), reagující na standard TLAC (*total loss-absorbing capacity*), resp. požadavek na celkovou kapacitu absorbovat ztráty publikovaný v roce 2015 a naposledy aktualizován v roce 2019, vytvořený FSB. Na vnitrostátní úrovni ČR promítla tyto aktualizace do poslední novely zákona č. 374/2015 Sb. O ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu (ZOPRK, 2020).

1.1 VNĚJŠÍ PODPORA A JEJÍ OMEZENÍ

V Evropě se světová finanční krize projevila jako dluhová krize, což bylo jedním ze silných impulsů odstartování nevyhnutelných změn doposud převažujícího přístupu vůči „velkým“ bankám. Právě díky dluhové krizi v řadě evropských států se začal hroutit důležitý předpoklad řešení v podobě potřebného příjmu státního rozpočtu k potřebné finanční pomoci selhávající banky/skupiny bank. Státy musely brát navíc do hry fakt, že následná obsluha jejich dluhu může být za určitých okolností ztížena inkasováním následků negativní reakce finančních trhů, která se bude manifestovat růstem rizikových premií dluhu daného státu. Rozhodování, zda jít cestou objemově výrazného nevýhodného zadlužení za účelem sanace ohrožených bank, bylo obtížné a vedlo k iniciaci potřebné změny přístupu státu vůči selhávajícím bankám s cílem především v budoucnu odklonit veřejné prostředky při řešení krizí bank.

Na úrovni Evropské unie se problému věnovalo v říjnu 2008 zasedání ECOFIN a dospělo k závěru, že se o pomoci bankám z veřejných zdrojů bude rozhodovat koordinovaně. Zpočátku byla nastavena velmi obecná pravidla, která se snažila v souvislosti s veřejnou podporou vymezit potenciální příjemce. Zde se již lze setkat s finančními institucemi-potenciálními příjemci, které byly později označeny jako systémově významné (CRD IV, 2013). Byl popsán účel veřejné podpory ve formě záruky na ochranu závazků, na rekapitalizaci, na posílení likvidity (zde spíše převažuje vazba na centrální banku v roli věřitele poslední instance), na provedení řádné likvidace. V zájmu principu hospodárnosti byla veřejná podpora obvykle limitována šesti měsíci, ale s tím, že by podpora měla trvat tak dlouho, dokud to vzhledem ke krizové situaci bude nezbytné. Citlivým problémem bylo vědomí narušení tržního prostředí a aspekt morálního hazardu, který ustupoval do pozadí před snahou o finanční stabilitu.

Dluhové problémy řady evropských států v kombinaci s prohlubujícími se potížeři řady velkých bank nakonec vedly k zabudování restrikcí ve vztahu k poskytování veřejných zdrojů, bylo rozhodnuto o významné participaci bank na řešení jejich krizí. Cílem bylo omezení pomoci z veřejných zdrojů, aniž by to vyvolalo snížení míry stability finančního trhu.

1.2 SDÍLENÍ NÁKLADŮ JAKO NUTNÁ PODMÍNKA K UVOLNĚNÍ VEŘEJNÉ POMOCI

Klíčový posun vyvolalo tzv. „sdělení o bankovníctví“, které bylo přijato v roce 2013. Přestože byla od počátku finanční krize prosazována snaha o sdílení nákladů minimálně ve výši absorbování ztrát dostupným kapitálem, jednotlivé dotčené členské státy k realizaci přistupovaly vzájemně odlišně a bylo třeba to změnit. Vycházelo se ze zjištění, že nelze pokračovat v dosavadní praxi, kdy se na sdílení nákladů podílejí pouze akcionáři, a to do výše svého dostupného kapitálu. Nebylo to dostatečné, a proto se poskytnutí podpory podmínilo i sdílením nákladů ze strany vlastníků podřízeného kapitálu. Byl stanoven mechanismus, kdy ztráta instituce má být hrazena v prvním kroku snížením kmenového kapitálu Tier 1. Pokud to není postačující, ve druhém kroku dojde k odepsání nástrojů hybridního vedlejšího kapitálu Tier 1 s tím, že zároveň dojde ke konverzi hybridních nástrojů na nástroje kmenového Tier 1. Pokud stále ještě není vyřešena ztráta, ve třetím kroku přichází na řadu nástroje vedlejšího kapitálu Tier 2 a jejich konverze na nástroje Tier 1. Pokud proběhnou všechny tři kroky a problém stále není vyřešen, může být realizována podpora z veřejných zdrojů. Postupně se naplňovala potřeba spoluúčasti úhrady ztrát akcionáři, resp. jinými investory rizikového kapitálu až po držitele podřízeného dluhu.

1.3 PŘESUN SDÍLENÍ NÁKLADŮ NA DALŠÍ SKUPINY VĚŘITELŮ

Podmínky a postup pro provedení odpisu nebo konverze závazků stanoví směrnice o ozdravných postupech a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků, která byla s účinností od 1. ledna 2015 přijata jako nový právní základ pro záchranu a restrukturalizaci bank a dalších finančních institucí ze soukromých zdrojů. Ačkoli je to po formální stránce velmi zjednodušující, z věcného hlediska doplnila směrnice sdělení o bankovníctví z roku 2013, určující pravidla pro poskytování veřejných prostředků. Mimo zakotvení podmínek a postupu pro odpis a konverzi závazků, k nimž bylo možné přistoupit s ročním odstupem od účinnosti směrnice, tedy v roce 2016, sjednotil tento právní předpis též pravidla pro uskutečnění opatření, která byla již uplatněna během finanční krize, např. pravidla pro snížení položek základního kapitálu, odpis či konverzi nástrojů hybridního kapitálu nebo podřízeného dluhu, převod činnosti nebo pro využití pře-

klenovací instituci atd. Kromě toho dala směrnice vzniknout výše zmíněnému orgánu pro řešení krizí nebo fondu pro řešení krizí, a stanovila celou řadu dalších práv a povinností, které koncepčně souvisely s poskytováním veřejné podpory.

Byly vymezeny tzv. *způsobilé závazky*, které jsou *odepisovatelné*. Jde o nezajištěné závazky nebo části zajištěných závazků, které převyšují hodnotu zajištění, nekryté dluhopisy a části krytých dluhopisů, které převyšují hodnotu krytí, závazky, které nejsou pojištěnou pohledávkou z vkladu a části závazků, které splňují parametry takové pohledávky, ale přesahují výši zákonné náhrady, která je stanovena na maximální výši 100 000 EUR. Odpis nebo konverze odepisovatelných závazků vyvolá trvalé snížení nominální hodnoty těchto závazků a zároveň zánik s nimi korespondujících pohledávek. Z pohledu práva se věřitel v případě konverze stane akcionářem. Může ale nastat i situace, kdy se předmětný závazek jen odepíše a věřitel se akcionářem nestane. Jde o významný zásah do vlastnických práv a o prolomení jistého tabu, kdy se existence regulatorního pravidla kapitálové přiměřenosti dala podpořit silným argumentem, že se věřitelé banky nepodílejí na rozhodnutích banky, a proto by neměli nést následky jejich špatných rozhodnutí. Po zapojení vybraných věřitelů do procesu sdílení nákladů vznikly odborné články, které se intuitivně snaží najít v této skutečnosti pozitivní konsekvence. Konkrétně předpokládají, že držitelé odepisovatelných dluhopisů budou mít zájem na omezení rizik bank, vyvíjet tlak na dodržování tržní disciplíny – podrobněji MARTINO 2020 nebo GAI, IELASI, MAININI 2020.

1.4 PRAVIDLA PRO KRIZOVÉ ŘÍZENÍ BANK A BAIL-IN

Veškeré předchozí úpravy a dílčí změny fungovaly *ex post*. Bylo třeba přesunout pozornost k řešení, které by působilo preventivně, *ex ante*. Formulovaly se obecné principy řešení krize za pomoci založení fondu (*resolution fund*), s jehož vytvořením a pozdějším možným využitím, dojde k absorpci ztrát a rekapitalizaci bank za pomoci soukromých finančních prostředků. Až fond dospěje k cílovému objemu plánovaného majetku, bude možno věřit, že institut věřitele poslední instance bude zcela nahrazen rezolučním fondem.

Zde se odděluje postup členských států eurozóny, které jsou zároveň členy bankovní unie a členských států EU, které nejsou členy bankovní unie (členství států mimo EMU je dobrovolné, ČR je zatím nevyužila). Jedním z pilířů bankovní unie

je jednotný mechanismus pro řešení krizí (*single resolution mechanism*), který předpokládá, že dojde ke vzniku společného fondu (*single resolution fund*) sloučením fondů příslušných států založených na vnitrostátních úrovních.

V ČR byl založen příspěvkový Fond pro řešení krize¹, jehož majetek lze zjednodušeně vyjádřeno použít za účelem poskytnutí jistoty za majetek a dluhy banky, vůči které je uplatněno opatření k řešení krize, na nabyvatele při přechodu činností na soukromého nabyvatele, příp. překlenovací instituci nebo osobu pro správu aktiv. Dále například k poskytnutí úvěru bance, vůči které je uplatněno opatření k řešení krize nebo za účelem koupě majetku předmětné banky. Neboli podle par. 212 ZOPRK se fond na ztrátách a rekapitalizaci přímo nepodílí. Majetek ve Fondu pro řešení krize nesmí být použit k přímému krytí ztrát povinné osoby, ani k její rekapitalizaci.

Také pro ČR s účinností evropské směrnice BRRD, resp. aktuálně BRRD II plyne povinnost nastavit mechanismus financování k řešení krize, tedy vymezit systém bail-in ve smyslu odpisu a konverze kapitálových nástrojů nebo závazků a také vymezit systém MREL, který má přímou vazbu na bail-in.

Významným počinem Evropského parlamentu z roku 2014 bylo přijetí první směrnice BRRD, která určila další směřování postupů pro krizové řízení bank. Cílem bylo snížení rizika selhání banky s vazbou na snížení systémového rizika a implementace funkčního přístupu, který by nahradil aplikaci principu „too big to fail“. Směrnice je koncipována jako celounijní. Má v sobě silně zastoupen prvek prevence a s její pomocí se má omezovat platební neschopnost a materializaci rizika úpadku banky při respektování požadavku na minimální použití veřejných prostředků. Určuje vytvoření fondů, které budou banky nejen využívat, ale především financovat (viz předchozí text). V podstatě jde o omezení předchozího, nevyhovujícího přístupu „bail-out“, který fungoval na základě čerpání peněz ze státních rozpočtů za účelem pomoci vybraným selhávajícím bankám. Pro nový přístup „bail-in“ je charakteristický požadavek na transfer rozhodující části ztrát na akcionáře a speciální věřitele (držitele způsobilých závazků). Při restruktura-

---

¹ Fond je součástí Garančního systému finančního trhu spolu s Fondem pojištění vkladů. Povinnou osobou jsou podle ZOPRK kromě bank také družstevní záložny a obchodníci s cennými papíry, ale tato stať se soustředí pouze na banky.

lizaci je formulováno závazné pořadí, ve kterém se určené ekonomické subjekty podílejí na řešení krize.

- Nejprve jde o akcionáře předmětné banky.
- Poté přicházejí věřitelé podle pořadí priority jejich pohledávek s tím, že přednost mají seniorní věřitelé. Přitom platí pravidlo rovného zacházení vůči věřitelům stejné kategorie ve způsobu nesení ztrát. Žádný věřitel neobdrží méně, než by obdržel v insolvenčním řízení. Aplikuje se „haircut“ ve smyslu úplného nebo částečného zkrácení podílů akcionářů. Jde o prominutí části nebo celkové částky dluhů, resp. se tyto závazky přetransformují do obchodních podílů ve prospěch věřitelů, což způsobí zkrácení podílů akcionářů.
- Fond pro řešení krize na vnitrostátní úrovni anebo Společný fond pro řešení krize pro členské státy bankovní unie, resp. především státy eurozóny.
- Ve zcela výjimečných situacích podložených zákonem veřejné finanční prostředky.

Vnitrostátní orgány členských států EU mohou v intencích BRRD řešit potenciální krize selhávajících bank na několika úrovních-viz následující tabulka 1.

Tab. 1: »Možnosti řešení krize vč. prevence

Úroveň řešení	Postupy a instituty
Prevence	Použití před počátkem krize. Dohled nad dodržováním obezřetnostních pravidel regulace a případné uplatňování intervencí ze strany dohledové autority.
Včasný zásah bez ukončení činnosti	Použití před počátkem krize. Aplikace ozdravných plánů a jejich aktualizace k obnovení finančního zdraví.
Včasný zásah bez ukončení činnosti	Zabezpečení fungování klíčových aktivit, provedení nezbytných reforem, plán restrukturalizace dluhu ve spolupráci s věřiteli, svolání valné hromady, akční plán na zvládnutí situace, harmonogram nezbytných kroků, audit managementu, případné jmenování správce (special manager).
Řešení krize s ukončením činnosti	Dva možné postupy: a) ukončení činnosti likvidací, b) řešení krize použitím resolučního nástroje.

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud komparujeme silné a slabé stránky postupů bail-out a bail-in a zahrneme názory Mayes (2014), Souza et al. (2019), dospějeme k následujícím zjištěním:

Pozitiva postupu bail-in:

- Akcionáři a věřitelé nesou náklady rekapitalizace a restrukturalizace, což snižuje morální hazard a nadužívání finanční páky
- Významné omezení dopadu na veřejné finance a daňové poplatníky
- Zjednodušeně řečeno: zabránění přesahu krize banky do reálného sektoru (ve smyslu zachování hladkého průběhu obsluhy klientů banky). Je třeba ale podotknout, že v případě, že subjekt reálné ekonomiky koupí odepisovatelný dluh, pak se po odpisu může stát, že dluhopis banky bude muset odepsat ve svých aktivech a ztráta se tak do reálné ekonomiky přenesou.

Negativa postupu bail-in:

- Negativní dopad na vybrané skupiny věřitelů
- Nelze zcela vyloučit, v případech selhání globální systémově významné banky s velkou přeshraniční aktivitou, potřebu veřejných zdrojů

Pozitiva postupu bail-out:

- V případě velkých systémových krizí jde o přípustné bezpečnější řešení

Negativa postupu bail-out:

- Daňoví poplatníci musí platit za selhání banky, přestože se nepodíleli na jejich chybných rozhodnutích
- Přetrvávající morální hazard vedoucí k přijímání nadměrných rizik
- Podpora prodlužování existence nefunkčních, neefektivních bank
- Hrozba pro veřejné finance, možnost jejich destabilizace

Přípustným řešením krize může být také přechod majetku do správy třetí osoby, která není v krizové situaci. V tomto případě je zároveň nutné nahradit nejvyšší orgány selhávající banky osobou pro správu aktiv. Může ale dojít k převodu majetku nebo dluhů a pak není nutné nahradit nejvyšší orgány. Pouze se převede majetek do entity, která již jiné orgány má. Možným řešením situace

banky v selhání je dále i odnětí licence, resp. ukončení činnosti banky a její likvidace. K tomu může centrální banka dospět i v případech, kdy selhaly předchozí sanační způsoby. S likvidací je spojena otázka případné insolvence, případný střet likvidace a insolvence, což je problematika právní a její řešení je mimo rámec tohoto článku. Klíčovým prvek v procesu rozhodování je odpověď na otázku, zda je navrhovaný postup ve veřejném zájmu.

ČNB ke stanovení minimálního požadavku na kapitál a způsobilé závazky (MREL) zveřejnila svůj tzv. obecný přístup s odvoláním na snahu o lepší informovanost subjektů finančního trhu, zvýšení transparentnosti (ČNB,2020). Fakticky ale neuvádí stanovení konkrétní výše MREL pro jednotlivé banky. Uvádí obecné důvody k řešení krize bank, kam náleží zajištění kontinuity zásadních funkcí, zabránění negativních dopadů na finanční stabilitu, ochrana veřejných finančních prostředků minimalizováním toho, že se budou banky v selhání spoléhat na veřejnou finanční podporu, a ochrana pojištěných vkladatelů, investorů a aktiv klientů. Vzhledem k těmto cílům dále uvádí, že řešení krize může být proveditelné pouze za předpokladu, kdy banky či finanční skupiny budou mít k dispozici dostatek interních zdrojů pro absorbování ztrát a následnou rekapitalizaci, resp. budou akceptovat MREL. Centrální banka při určení MREL uvádí, že zohlední principy vycházející ze standardu pro celkovou kapacitu pro absorpci ztrát v případě G-SIB, které publikovala Rada pro finanční stabilitu (FSB TLAC standard). ČNB od roku 2019 začala stanovovat povinným osobám (širší pojem než banka) minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky (MREL) na individuální úrovni a tam, kde je to účelné, na konsolidované úrovni.

Fond pro řešení krize má povinnost dosáhnout stanovené cílové částky. Měl by k 2024 .12 .31 získat finanční prostředky ve výši 1 % krytých pohledávek z vkladů, což činí přibližně 34 mld. Kč. Fond sám nemá právní subjektivitu, byl zřízen jako instituce pro zajištění, správu a použití finančních prostředků určených pro zabezpečení a udržení stability finančního trhu v České republice. Fond pro řešení krize se skládá ze dvou „podfondů“. Jde o příspěvkový fond a provozní fond. Příspěvek do Fondu pro řešení krize určuje ČNB na základě výpočtů, které určí jednak celkovou roční úroveň příspěvku, a to na základě vzorců, které jsou zveřejněny na stránkách ČNB, a dále také individuální výši příspěvků, jejichž pročet a konkrétně stanovená výše pro povinné banky se nezveřejňuje. Na indivi-

duální příspěvek banky má vliv její velikost a rizikový profil. Pracuje se s indexy bank, jejich rizikovými profily a s výší závazků po odečtení pojištěných vkladů. Jde o náročné propočty jak z pohledu metodiky, tak také z pohledu nároků na reportovaná data jednotlivých bank. V podstatě se sledují čtyři základní oblasti. Riziková expozice, se kterou souvisí ukazatele jako kapitál a způsobilé závazky v držení banky, které jsou nad rámec minimálního požadavku na kapitál a způsobilé závazky (MREL), pákový poměr, poměr kmenového kapitálu Tier 1, celkový objem rizikové expozice. Druhou hodnocenou oblastí je způsob financování, která zahrnuje ukazatel krytí likvidity a ukazatel čistého stabilního financování. Třetí oblastí je význam banky pro stabilitu finančního systému nebo ekonomiky, která se posuzuje na základě podílu mezibankovních úvěrů a vkladů v EU. Čtvrtá oblast zahrnuje dodatečné ukazatele rizika a patří sem například ukazatel poskytnuté záruky a neodvolatelné přísliby k celkovým aktivům, rentabilita aktiv. ČNB určila nejdříve 5 a poté 6 bank, které hodnotí jako systémově významné a stanovuje jim nenulovou sazbu příslušné kapitálové rezervy. Minimální požadavky podle rizikově váženého kapitálového rámce, pákový poměr a rámce MREL platí souběžně (ERSB2021). I když slouží k různým účelům, jejich společným rysem je zajištění minimální schopnosti absorbovat ztráty za všech okolností. Tímto způsobem se kombinací těchto požadavků posiluje odolnost bankovního systému.

2 ANALÝZA METODOLOGIE IDENTIFIKACE SYSTÉMOVĚ VÝZNAMNÝCH BANK

Bylo nezbytné omezit systémové riziko a postup, který byl přijat vycházel z nutnosti určit s velkou mírou přesnosti banky, které jsou z pohledu ohrožení stability finančního systému významné. Pozornost se soustředila na vymezení tzv. *systémově významných bank* pomocí řady kritérií a indikátorů. Vágní označení „too big to fail“ bylo nahrazeno metodologií, která má v zájmu vyšší míry transparentnosti, a tudíž i objektivnosti identifikovat banky, které mají potenciál iniciovat finanční nestabilitu podstatné části či celého finančního trhu s negativním přesahem do reálné ekonomiky. Cílem je jiné zacházení jak při průběžné regulaci a dohledu, tak i v případě selhání. Odlišné zacházení nikoliv protěžující, ale obezřetnější. Na kategorizaci bank a určení bank významných z pohledu systémového rizika a ohrožení finanční stability se podílí nejen BCBS, ale

na globální úrovni FSB a v prostoru EU také EBA. Stať se soustředí pouze na banky globálně systémově významné (Global systemically important banks, dále G-SIB) a domácí systémově významné banky (Domestic systemically important banks, dále D-SIB). Nezabývá se domácími systémově významnými finančními institucemi (Domestic systemically important financial institutions, D-SIFI) ani globálně systémově významnými finančními institucemi (Global systemically important financial institutions, G-SIFI). Někteří ekonomové se ještě i po roce 2010 snažili dát do souvislosti určení systémové významnosti banky a nároku takové banky na pomoc z veřejných zdrojů v případě jejího selhání (blíže Brämer a Gischer, 2011). To ale odporovalo trendu, který byl v té době jednoznačně převažující a prosazoval odklon veřejných prostředků od restrukturalizace, byť systémově významných bank.

V souladu s vymezením Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS 2019) je u systémově významných bank rozlišován globální a lokální význam (podrobněji viz standard SCO (*Scope and Definitions*)). Globálně systémově významné banky (*Global Systemically Important Bank*, dále jen G-SIB) se hodnotí v rámci globální konsolidované finanční skupiny a jsou to ty, jejichž potenciální selhání může, díky jejich profilu systémového rizika, způsobit globální finanční krizi s přesahem do globální ekonomiky. Na této úrovni systémové významnosti spolupracuje BCBS s FSB. Ani u jednoho typu systémově významných bank není předmětem hodnocení pravděpodobnost jejich selhání, ale dopad potenciálního selhání na globální/lokální finanční stabilitu.

2.1 GLOBÁLNĚ SYSTÉMOVĚ VÝZNAMNÉ BANKY

Bylo vytipováno 5 klíčových kategorií, které je třeba hodnotit při určování G-SIB. Zároveň byly určeny pro každou kategorii váhy a pro větší míru detailu stanoveny indikátory, ke kterým jsou rovněž přiřazeny váhy s rovnovážným rozdělením. Platí, že pokud banka naplňuje minimálně jedno ze třech následujících kritérií, musí být testována, resp. zahrnuta do analyzovaného souboru. Prvním rozhodným kritériem je ověření, zda banka patří mezi 75 největších světových bank, které určuje BCBS podle expozice v pákovém poměru na konci hospodářského roku a jehož hodnota je vyšší než 200 mld. EUR. Dalším kritériem je skutečnost, že banka byla v předchozím roce označena jako G-SIB a konečně fakt, že banku

začlenila do předmětného souboru dohledová instituce na příslušné vnitrostátní úrovni.

Tab. 2: »Klasifikace G-SIB

Kategorie	Váha kategorie	Indikátor	Váha indikátoru
Přeshraniční činnost skupiny, včetně přeshraniční mezi členskými státy a mezi členským státem a třetí zemí	20 %	Přeshraniční aktiva	10,00 %
		Přeshraniční závazky	10,00 %
Velikost skupiny	20 %	Celková expozice definována pákovým poměrem dle Basel III	20,00 %
Propojenost skupiny s finančním systémem	20 %	Aktiva uvnitř finančního systému	6,67 %
		Závazky uvnitř finančního systému	6,67 %
		Cenné papíry v oběhu	6,67 %
Nahraditelnost služeb nebo finanční infrastruktury poskytovaných skupinou	20 %	Aktiva v úschově	6,67 %
		Platební činnost	6,67 %
		Upisované transakce na dluhových a akciových trzích	6,67 %
Složitost skupiny	20 %	Pomyslná hodnota (notional amount) over-the-counter derivátů	6,67 %

Zdroj: BCBS (2019), BRRD (2013), vlastní zpracování

Metodologie respektuje přiřazení stejné váhy každé z pěti kategorií a také indikátory, pokud jich je vygenerováno více pro jednu kategorii, což kromě kategorie „velikost“ platí vždy, mají rovnoměrné rozdělení vah. V první sledované

kategorii „*přeshraniční činnost finanční skupiny*“, je započtena jak přeshraniční činnost mezi členskými státy EU, tak i činnost mezi členským státem a třetí zemí. Zahrnuje dva indikátory, které charakterizují aktivitu na aktivní i pasivní straně bilance konsolidované skupiny, a to mimo její domicil a ve vztahu k celkové takto vymezené aktivitě předmětné skupiny G-SIB. Platí přímá korelace mezi velikostí mezinárodního selhání G-SIB a velikostí přeshraničních činností sledované G-SIB. V případě defaultu negativní dopady jejich aktivit proniknou mimo domicil.

Kategorie „*velikost finanční skupiny*“ je kategorií, která byla v minulosti jedinou posuzovanou při rozhodování o případné pomoci bance z veřejných zdrojů (viz „*too big to fail*“, příliš velká na selhání). Aktuální metodologie ji sleduje jako jednu z pěti kategorií a logicky platí, že existuje přímá úměra mezi velikostí banky a obtížností substituce jejích aktivit ve smyslu jejího nahrazení službami jiných bank. Rozhodování se orientuje pomocí ukazatele pákového poměru (inverzní vztah k finanční páce), který je kalibrován jako vztah mezi nejkvalitnější částí kapitálu Tier 1 k celkové rozvahové i podrozvahové expozici G-SIB. Nadměrný růst finanční páky je v rámci makrobezpečnostní politiky vnímán jako citlivý vpřed-hledící indikátor finanční krize manifestované materializací systémového rizika, vznikem ztrát bankovního sektoru. Požadavek na pákový poměr vzešel z empirického poznání, že nízké rizikové váhy mohou vést k nadměrným systémovým rizikům, a tudíž bylo třeba vygenerovat doplňkový ukazatel ke kapitálové přiměřenosti, který zachytí rizika, která nejsou pokryta kapitálovými požadavky prostřednictvím rizikových vah. Ukazatel omezí absolutní velikost zadlužení banky pro dané množství kapitálu a z makroekonomického pohledu se promítne do poklesu úvěrové emise.

“*Provázanost finanční skupiny s finančním systémem*” souvisí s efektem přelévání, což se může projevit v případě selhání G-SIB jako efekt negativní. Provázanost vyplývá ze vzájemných expozic bank. Kategorie „*nahraditelnost*“ je citlivá hlavně pro G-SIB, které ve větší míře zajišťují platební styk, depotní služby a upisování cenných papírů. Služby, které G-SIB poskytuje, nelze v požadovaném rozsahu a kvalitě v potřebném čase nahradit. Poslední kategorií je „*komplexnost*“ ve smyslu složitosti, komplikovanosti aktivit, které G-SIB provádí. Kategorie indikuje náročnost procesu návratu G-SIB v selhání do potřebné kondice.

Dále se v metodologii pracuje s celkem *dvanařti indiktry*. Při vypořtu skóre pro jednotliv indiktry se postupuje tak, ře se nejprve hodnota indiktru pedmetn banky vydel sumou hodnot indiktru za vřechny banky v souboru. Tyto souhrnn hodnoty uvádí na svých stránkách BCBS (BIS, 2018). Výsledek se poté vynásobí 10 000, řimř se získá skóre v bazických bodech (pokud by soubor bank obsahoval pouze jednu banku, mohla by tato dosáhnout maximln rizikov skóre 000 10 bazických bodů). Celkov skóre za prsluřnou kategorii se získá jako souřet indiktr v kategorii vydelen pořtem indiktr. Vysledn rizikov skóre je příměrem vřech pěti kategorií.

V dalřim kroku se určí limit vyjadřen v hodnot bazických bodů a banky, kter se dostanou nad tuto hranici, jsou identifikovány jako G-SIB. Poté nastupuje rozdělení G-SIB do pěti skupin podle systmov významnosti s tím, ře kařd má rozsah 100 bazických bodů. Uvnitř skupiny je na G-SIB pohlřeno jako na homogenn celek (obdoba ratingu). Kařd skupině je přidělen odliřn pořadavek na absorpci ztrát korespondující s nročnějřimi kapitálovými pořadavky, pořadavky na uveřejňování informací korespondující s pořadavky transparentnosti a nročnějř stresov testy. Konkretn pořadavek na kapitálovou rezervu z titulu systémového rizika je nastaven na úroveň sazby v intervalu (1 % - 3,5 %). Platí, ře řim niřř skupina, tm niřř sazba. Vnitrostátní dohledov orgán míře pořadovat navřen. Předpokládá se, ře kapitlov rezerva bude tvořena nej kvalitnjřim kapitálem, resp. Tier 1 kmenovm kapitálem.

Tab. 3: »Rozdlen do skupin a pořadavek na sazbu kapitlov rezervy

Koř	Skóre (v bazických bodech)	Tier 1 jako % rizikov vřench aktiv
5	530-629	3,5 %
4	430-529	2,5 %
3	330-429	2,0 %
2	230-329	1,5 %
1	130-229	1,0 %

Zdroj: BCBS 2019, vlastn zpracování

BCBS každoročně aktualizuje řazení bank do skupin. Pokud dojde k přeřazení banky do vyšší skupiny, je povinna do jednoho roku naplnit náročnější požadavek na kapitál. Od roku 2021 (BSBC, 2019) jsou *při neplnění banky* povinny respektovat tzv. plán sanace kapitálu, aby se v určeném čase dostaly zpět na jeho požadovanou úroveň. *Od roku 2022 mají mít stanoven* také požadavek na pákový poměr v hodnotě 50 % navýšeného požadavku na kapitál. Pákový poměr je v podstatě reverzním vztahem finanční páky. Důvodem je patrně potřeba sledovat vývoj finanční páky, která je citlivým vpřed-hledícím indikátorem nárůstu systémového rizika a vývoje finančního cyklu.

FSB (2019) požaduje, aby G-SIB plnily tzv. TLAC nad rámec požadavků stanovených Basel III (kapitálové rezervy). Banka musí mít k dispozici finanční nástroje, které budou bez časových prodlev použitelné jako zajištění pro případ potíží banky a jejich hodnota musí být minimálně ve výši 16 % rizikově vážených aktiv k 1. lednu 2021 a 18 % k lednu 2022. TLAC musí dále zahrnovat minimálně 6 % celkové expozice banky k 1. lednu 2019 a 6,75 % celkové expozice banky k 1. lednu 2022. FSB (2015) zmírnila výše uvedené požadavky pro rozvíjející se tržní ekonomiky tak, že posunula předmětná data na roky 2025 a 2028.

Pokud se G-SIB přesune do nižší skupiny, nároky vůči ní se sníží. Toho může docílit především změnou strategie, která se promítne do změny obchodní modely, snížení finanční páky, snížení objemu derivátových transakcí.

2.2 JEDNOTNÝ MECHANISMUS DOHLEDU, VÝZNAMNÝ ASPEKT KOMPLEXNÍHO PŘÍSTUPU KE G-SIB

Důležitým aspektem kompletního přístupu k systémově významným bankám je problematika odlišného, náročnějšího dohledu těchto institucí, na jejich kvalitě závisí možnost využívat preventivní přístupy vůči systémově významným bankám a omezovat potenciální náklady na řešení jejich selhání. Projekt bankovní unie reprezentuje způsob, jak v prostoru eurozóny, resp. na dobrovolné bázi i v prostoru celé EU, přerušit ohrožující vazby mezi státem (veřejným sektorem) a bankovním sektorem.

Jednotný mechanismus dohledu (Single Supervisory Mechanism, SSM) je kromě Jednotného mechanismu pro řešení krize (Single Resolution Mechanism, SRM) a Evropského systému pojištění vkladů (European Deposit Guarantee

Scheme, EDIS) jedním ze tří pilířů bankovní unie. V případě SSM jde o zcela dokončený systém, kdy ECB převzala přímý dohled nad systémově významnými bankami v eurozóně, které v současné době reprezentují skupinu cca 120 bank, resp. 85 % celkových aktiv bank v prostoru eurozóny. ECB tak mimo jiné sleduje přeshraniční bankovní aktivity, což je pro systémově významné banky typické, a právě dohled z jednoho místa má potenciál omezit nebo vyloučit šíření krizí mezi státy. Výhodou je i odklon od rozlišování dohledu na domovský a hostitelský, což by mělo zajistit nestrannost při rozhodování. Díky vysoké kredibilitě ECB lze předpokládat uplatňování kvalitních, náročných dohledových postupů. Jsou zde ale i jisté pochybnosti, na které poukazují například Beck a Gros (2012), když projevují obavu o nezávislost ECB a její malou kontrolovatelnost. Konkrétně SSM zahrnuje mimo jiné posuzování nabývání i odnětí kvalifikovaných účastí v bankách s cílem ovlivňovat výběr vhodných akcionářů z pohledu jejich finančního zdraví a zamezení legalizace výnosů z trestné činnosti včetně zamezení financování terorismu. Mezi hlavní úkoly patří také dohled nad dodržováním obezřetnostních pravidel, zejména kapitálové přiměřenosti, dodržení kvalitativních i kvantitativních požadavků na kapitál včetně kapitálových rezerv, respektování pravidel sekuritizace, pákového poměru, požadavků na měření a řízení likvidity, kategorizaci finančních pohledávek.

Stanovení případných dodatečných regulatorních požadavků při zjištění významné rizikivosti, umožňuje provést včasný zákrok při nedodržení obezřetnostních pravidel a dohlížet nad tvorbou a dodržováním ozdravného procesu takové instituce. SSM má umožnit řešení přeshraničních problémů, a tím přispět k posílení finanční stability. Případně signalizuje, že dohlížená banka je ve vážných finančních potížích, které je třeba řešit.

2.3 LOKÁLNĚ SYSTÉMOVĚ VÝZNAMNÉ BANKY, POSTUP ČNB PŘI JEJICH IDENTIFIKACI

Pro banky, které jsou významné pro zachování finanční stability v prostoru jednotlivých států, se používá název domácí systémově významné banky (*D-SIB, domestic systemically important banks*). ČNB používá pojem *I-SVI, jiné systémově významné instituce*. Vnitrostátní orgán má jednat v souladu s *obecnými pokyny* standardem EBA (2014), z kterého vyplývá, že je třeba vytvořit metodologii, která

určí úroveň systémové významnosti v domácí ekonomice s ohledem na případné selhání banky. Celý proces hodnocení by měl být transparentní, aby banky měly možnost případně ovlivnit svou míru významnosti změnou strategie. Předpokládá se pravidelná aktualizace posuzování. Při přezkumu seznamu J-SVI ČNB vychází opět z *obecných pokynů EBA (2014)*.

Výpočet D-SIB hodnoty jednotlivých bank vychází z metodologie formulované vůči G-SIB. Uplatňují se čtyři z pěti kategorií (viz tab. 2 Klasifikace G-SIB), resp. neuplatňuje se kategorie přeshraniční činnost s tím, že vnitrostátní instituce může vygenerovat další kategorie. Standard doporučuje zjišťovat velikost banky vzhledem k HDP dané země. Výsledné čtyři kategorie (velikost, provázanost, nenahraditelnost, složitost) jsou váženy stejnou celkovou váhou, tj. 25 %. U každé kategorie je celková váha 25 % rovnoměrně rozdělena mezi jednotlivé indikátory příslušné kategorie. ČNB používá nad rámec metodiky BCBS pro G-SIB následující indikátory:

- v kategorii provázanost
  - koncentrace pohledávek za finančními institucemi
  - koncentrace závazků za finančními institucemi,
- v kategorii nenahraditelnost
  - počet plateb vypořádaných platebním systémem
  - objem primárních depozit
  - úvěry poskytnuté nefinančním podnikům
  - objem portfolia českých vládních dluhopisů
- v kategorii složitost
  - aktiva v rámci regulovaného konsolidačního celku
  - počet organizačních jednotek
  - počet zaměstnanců
  - podíl NPL na aktivech

Hodnota konkrétní banky se vypočte tak, že se u každého indikátoru jeho hodnota spočítá jako podíl příslušné účetní hodnoty za danou banku na účetní hodnotě za bankovní sektor jako celek. U poměrových ukazatelů jde o podíl poměru za danou banku na součtu poměrů za všechny banky. Tak se hodnota každého indikátoru u každé banky pohybuje v rozpětí od 0 do 1. Každé bance je tak určena míra její systémové významnosti.

V následující fázi jde o propočtení kapitálové přírážky, který respektuje princip „totožného predikovaného účinku“. Predikované náklady pro ekonomiku z titulu ohrožení jakékoliv banky, která splňuje systémovou významnost vyšší, než je regulátorem vybraná referenční banka, by se měly rovnat predikovaným nákladům v důsledku ohrožení referenční banky. Kapitálová přírážka tedy bude na úrovni nula jak u referenční banky, tak i pro všechny banky systémově méně významné (blíže BCBS 2011).

BCBS od počátku konstrukce metodiky k tvorbě kapitálových rezerv uváděla kromě bezpečnostní a proticyklické kapitálové rezervy ještě dvě rezervy, které se obě vztahují k systémovému riziku. Tento přístup je v prostoru EU obsažen ve Směrnici CRD V. Naše centrální banka transponovala tuto směrnici ke konci roku 2021, a rozlišuje kapitálovou rezervu ke krytí systémového rizika a kapitálovou rezervu pro jiné systémově významné banky. Obě rezervy musí být tvořeny nejkvalitnější složkou regulatorního kapitálu, kmenovým kapitálem Tier 1. Kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika se soustřeďuje na plošné využití, tedy vůči veškerým expozicím bank, pokud je splněna podmínka, že potenciálně iniciují strukturální systémová rizika, a tak mohou omezit finanční stabilitu. Lze zvolit i sektorovou variantu této rezervy a zacílit pouze na část expozic, a to například ve vazbě na riziko spojené s vysokou koncentrací nemovitostních expozic. ČNB prozatím nikdy nepřistoupila k určení nenulové sazby takto vymezené rezervy.

Naše centrální banka využívá kapitálovou rezervu pro jiné systémově významné bankovní instituce (dále J-SVI), která má zabezpečit zvýšenou odolnost těchto bank vůči iniciaci nebo šíření systémového rizika. Do roku 2021 mohla ČNB využívat *v maximální míře nastavení horní hranice sazby na úrovni 3 %*. Změna nastavení sazby byla významně diskutována při tvorbě CRD V, a to především v souvislostech, které se týkají dceřiných bank, které jsou v rámci vnitrostátního prostoru chápány jako systémově významné. Přestože hodnocení důležitosti významu dcery v rámci konsolidovaného celku nemusí být silné, tato banka na území daného státu splňuje parametry významnosti.

Určení systémové významnosti se v souladu s EBA (2014, 2020) stanoví v ČR pomocí skóre, a to podle intervalového přístupu, resp. interval skóre koresponduje s konkrétní výší sazby. Naše centrální banka nastavila jako horní hranici

sazby výši 3 % a pracuje se šesti intervalovými pooly. Postup lze hodnotit jako transparentní.

ZÁVĚR

V rámci legislativy Evropské unie vznikla směrnice BRRD I, resp. BRRD II, jejímž cílem je především zajistit harmonizaci řešení selhání bank a v ideálním případě zcela odklonit veřejné finanční prostředky od pomoci bankám, aktivovat zapojení akcionářů a vybraných věřitelů bank. V podmínkách ČR byla směrnice transponována do zákona „ZOPRK“. Zavedení procesu bail-in je zásadní, významně prospěšnou změnou, a to v globálním měřítku. Rozhodnutí o tom, zda konkrétní bance pomoci v její další existenci a případně jakým způsobem, bude vždy náročné a musí být provedeno rychle. Při rozhodování o volbě postupu vůči konkrétní bance v potížích je zásadní odpověď na otázku, zda je zvolený postup ve veřejném zájmu. Impulesem ke změnám, které jsou v článku analyzovány a diskutovány byla zkušenost z globální finanční krize. Pokud srovnáme dnešní nastavení pravidel bail-in s výchozím stavem označovaným bail-out, lze konstatovat, že postupnými kroky došlo k nastolení systému, který lze efektivně využít a který velkou měrou přispívá k upevnění finanční stability.

OZNÁMENÍ

Článek vznikl v rámci výzkumného projektu IGA VŠE IG106030, Dynamika finančních a ekonomických veličin v kontextu vnější rovnováhy

LITERATURA

BAILEY, M., et al. (2015). *The big four banks: The evolution of the financial sector*, Part I. In: Brookings.

BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS (BIS) (2019). *The BIS: Promoting global monetary and financial stability through international cooperation*. In: Bank for International Settlements [online]. Basilej: Bank for International Settlements. Dostupné z: https://www.bis.org/about/profile_en.pdf

BARBERA, R. (2009). *The Cost of Capitalism: Understanding Market Mayhem and Stabilizing our Economic Future*. New York: McGraw-Hill Education, 2009.

ISBN: 978-0071628440.

BASEL COMMITTEE ON BANKING SUPERVISION (2011). *Global systemically important banks: assessment methodology and the additional loss absorbency requirement*. In: Bank for International Settlements. ISBN 92-9197-893-0.

BASEL COMMITTEE ON BANKING SUPERVISION (2013). *Basel III phase-in arrangements*. In: Bank for International Settlements [online]. Basilej; Bank for International Settlements. Dostupné z: https://www.bis.org/bcbs/basel3/basel3_phase_in_arrangements.pdf.

BASEL COMMITTEE ON BANKING SUPERVISION (2016). *Regulatory Consistency Assessment Programme (RCAP): Assessment of Basel III G-SIB framework and review of D-SIB frameworks – United States*. In: Bank for International Settlements. Basilej; Bank for International Settlements. ISBN 978-92-9197-600-3.

BRÄMER, P., FISCHER, H. (2011). *Domestic systemically important banks: An indicator-based measurement approach for the Australian banking system*. FEMM Working Paper č. 3/2012, Otto-von-Guericke University of Magdeburg. ISSN 1615-4272.

DODIG, N. a HERR, N. (2015). *Theories of Finance and Financial Crisis-Lessons for the Great Recession*. Working Paper, No. 48/2015. Berlín. 2015. ISSN 1869-6406.

EUROPEAN CENTRAL BANK (2019). *Co je to věřitel poslední instance?* In: *European Central Bank* [online]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/what-is-a-lender-of-last-resort.cs.html>

EUROPEAN CENTRAL BANK (2019). *Finanční stabilita a makrobezpečnostní politika*. In: *European Central Bank* [online]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/tasks/stability/html/index.cs.html>.

EUROPEAN CENTRAL BANK (2019). *Evropský systém finančního dohledu*. In: *European Central Bank* [online]. Dostupné z: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/esfs/html/index.cs.html>

FINANCIAL STABILITY BOARD (2017). *Guiding Principles on the Internal Total Loss-absorbing Capacity of G-SIBs ('Internal TLAC')*. In: Financial Stability Board [online]. Dostupné z: <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P060717-1.pdf>.

GAI, L., IELASI, F., MAININI, M. (2020). *The Impact of Bail-in Risk on Bank Bondholders*. *International Journal of Business and Management*. 15(9). ISSN 1833-3850.

MARTINO, E. (2020). The Bail-in Beyond Unpredictability: Creditors' Incentives and Market Discipline. *Eur Bus Org Law Rev* 21, 789-828 (2020). <https://doi.org/10.1007/s40804-020-00188-7>.

MAYES, David. G. (2014). The funding of bank resolution in Europe: will the new Framework meet expectations? In: *Bruegel.org* [online]. Dostupné z: <http://bruegel.org/events/the-funding-of-bank-resolution-in-europe-will-the-new-framework-meet-expectations/>.

MINSKY, Hyman P. (1977). The Financial Instability Hypothesis: An Interpretation of Keynes and an Alternative to „Standard“ Theory. *Nebraska Journal of Economics and Business*. 1977, roč. 16, čís. 1, s. 5–16. ISSN 2327-8234.

MCCULLEY, P. (2009). *The Shadow Banking System and Hyman Minsky's Economic Journey*. In: Siegel L. B. *Insights into the Global Financial Crisis*. Research Foundation Books of CFA Institute, 257-268. ISBN 978-1-934667-27-9.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1450 ze dne 23. května 2016, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o regulační technické normy upřesňující kritéria týkající se metodiky pro stanovení minimálního požadavku na kapitál a způsobilé závazky.

ROUBINI, N. (2001). *Debt Sustainability: How to Assess Whether a Country is Insolvent*. New York University: Stern School of Business, 20.12.2001. Dostupné z: <http://people.stern.nyu.edu/nroubini/papers/debtsustainability.pdf>.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES. In: Úřední věstník Evropské unie. Brusel Evropský parlament, článek 131, L 176/338. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0036&from=EN>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012.

ZOPRK, 2015. Zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na

finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012.

SOUZA, Sergio et al. Bailing in Banks: costs and benefits. *Journal of Financial Stability*. Prosinec 2019, 45, 1–20. ISSN: 1572-3089.

doc. Ing. Nada Blahová, Ph.D.

katedra měnové teorie a politiky, Fakulta financí a účetnictví
Vysoká škola ekonomická v Praze